

Ügyszám: 14/6526/3/2008
Előadó: dr. Vajna Hajnalka
dr. Kalotás Zsolt

Tárgy: Madárgyűrűzési engedély

HATÁROZAT

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Madárgyűrűzési Központja számára valamint az **Állandó Ráfordítású Gyűrűzés** (CES – Constant Effort Sites) gyűrűzési programját - amely havonta meghatározott napokon, ugyanazon befogási (mintavételi) helyeken, ugyanazon befogási módszerekkel megfogott madarak jelölésére irányul – az alábbiak szerint **engedélyezem**:

1. a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Madárgyűrűzési Központja (1121 Budapest, Költő u. 21.) részére, hogy koordinációjában az érvényes madárgyűrűzési vizsgálással rendelkező személyek a Magyar Köztársaság teljes területén tudományos célú madárgyűrűzés céljából védett és fokozottan védett madárfajok egyedeit megfogják, és azokat szabadon engedés előtt egyedi azonosítást biztosító fém lábgyűrűvel megjelölik, illetve az európai madármonitoringnak minősülő „Állandó Ráfordítású Gyűrűzés” programját teljesítik,
2. A tudományos célú madárgyűrűzés koordinációjáért felelős személynek Karcza Zsoltot, a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Madárgyűrűzési Központjának vezetőjét jelölöm ki.
3. A védett és fokozottan védett madarak fém lábgyűrűvel történő egyedi jelölését a határozat jogerőssé válásának napjától 2009. december 31.-ig terjedő időszakban engedélyezem.
4. A védett és fokozottan védett madarak fém lábgyűrűvel történő egyedi jelölésére kizárólag a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Gyűrűző Központja által kiadott, és lajstromozott fém lábgyűrűk használhatók.

5. A védett és fokozottan védett madarak fém lábgyűrűvel történő egyedi jelölésekor (madárgyűrűzéskor) az egyéni gyűrűzőknek a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Madárgyűrűző Központ Működési Szabályzatának „A madárgyűrűzés szakmai és etikai szabályzata” című mellékletben leírt módszertani és etikai szabályokat kell betartani.
6. A védett és fokozottan védett madarak fém lábgyűrűvel történő egyedi jelölésére jelen határozat mellékletében szereplő érvényes madárgyűrűzési bizonyítvánnyal rendelkező személyek jogosultak.
7. Minden egyéni gyűrűző csak olyan madárfaj gyűrűzésére jogosult, amelyre érvényes madárgyűrűzési bizonyítványa felhatalmazást ad.
8. Amennyiben a fokozottan védett és védett madárfajok gyűrűzése országos jelentőségű védett természeti területeken történik, minden gyűrűzéssel kapcsolatos tevékenységet a védett természeti területek természetvédelmi kezelőszemélyzetével előzetesen egyeztetett időben és módon kell végezni.
9. Amennyiben a fokozottan védett és védett madárfajok gyűrűzése olyan területen folyik, ahol az ott-tartózkodás is korlátozott vagy bármilyen okból engedélyköteles, a madárgyűrűzés megkezdése előtt meg kell szerezni a terület tulajdonosának vagy kezelőjének hozzájárulását is.
10. Az épületekben költő védett és fokozottan védett madárfajok egyedeinek gyűrűzéséhez kell szerezni az épületeket kezelők előzetes hozzájárulását. Az épületekben tanyázó madarak fém lábgyűrűs jelölése az épületek kezelőivel egyeztetett időben és módon történhet.
11. A költési időben a védett és fokozottan védett madarak befogásához a madárfaj hívó hangjait (énekét, hívó- és kapcsolattartó hangját) használni tilos!
12. A határozat nem jogosít a túzok (*Otis tarda*) jelölésére, és következő fokozottan védett madárfajok egyedeinek fészken történő megfogására és gyűrűzésére: fekete gólya (*Ciconia nigra*), a parlagi sas (*Aquila heliaca*), a rétisas (*Haliaeetus albicilla*), a vándorsólyom (*Falco peregrinus*), a kerecsensólyom (*Falco cherrug*), a kék vércse (*Falco vespertinus*), a székicsér (*Glareola pratincola*), a feketeszárnyú székicsér (*Glareola nordmanni*), a gyöngybagoly (*Tyto alba*), és a kövirigó (*Monticola saxatilis*). Ezen fajok csak kutatási program keretében, külön hatósági engedély birtokában jelölhetők.

13. A következőkben felsorolt fokozottan védett ragadozómadár- és bagolyfajok fészken történő befogásához és gyűrűzéséhez az MME Madárgyűrűző Központjának kijelölése szükséges: a darázsölyv (*Pernis apivorus*), a barna kánya (*Milvus migrans*), a vörös kánya (*Milvus milvus*), a törpesas (*Hieraeetus pennatus*), a szirti sas (*Aquila chrysaetos*), a kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), a hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), a pusztai ölyv (*Buteo rufinus*), az uhu (*Bubo bubo*), az uráli bagoly (*Strix uralensis*), és a réti fülesbagoly (*Asio flammeus*).
14. A határozat nem jogosít következő felsorolásban szereplő fokozottan védett, telepesen fészkelő madárfajok egyedeinek költőtelepen történő megfogására és gyűrűzésére: a kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmaeus*), a gémfélék (*Ardeidea*), az ibiszfélék (*Threskiornithidae*), a lilefélék (*Charadriiformes*), a szerecsensirály (*Larus melanocephalus*), és a szerkők (*Chlidonias sp.*). Ezen fajok csak kutatási program keretében, külön hatósági engedély birtokában jelölhetők.
15. Nem szükséges külön természetvédelmi hatósági engedély azon érvényes madárgyűrűzési bizonyítvánnyal rendelkező személyek számára, akik a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériummal, az nemzeti park igazgatóságokkal, a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségekkel és a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel folyamatos és tartós munkaviszonyban állnak és ezt hitelt érdemlően igazolni tudják, illetve tudományos célú madárgyűrűzést a munkájukhoz kapcsolódva hivatásszerűen végzik.
16. A gyűrűzéshez a védett és fokozottan védett madarak megfogását kíméletes módon, a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Madárgyűrűző Központ Működési Szabályzatának „A madárgyűrűzés szakmai és etikai szabályzata” című mellékletben leírt módszertan alapján kell végezni.
17. A jelöléshez történő megfogás huzamosabb ideig nem zavarhatja a védett és fokozottan védett madárfajok normális élettevékenységét. A madárgyűrűzéssel a védett és fokozottan védett madarak egyedeit veszélyeztetni tilos!
18. A jelöléseket (gyűrűzéseket) végző, érvényes madárgyűrűzési bizonyítvánnyal rendelkező személyek jogosultak a madarak morfológiai adatainak (testtömeg, méretek) megadott módszertan szerinti felvételére is.

19. A védett és fokozottan védett madarakat gyűrűzés befejezését követően a lehető legrövidebb időn belül a megfogás helyén kell szabadon engedni.
20. A megfogás során megsérült vagy elpusztult védett vagy fokozottan védett madárfajok egyedeit, illetve tetemeit a lehető leggyorsabban be kell szolgáltatni a működési terület szempontjából illetékes nemzeti park igazgatóságnak.
21. A gyűrűzés során elpusztult madarak tetemét a működési terület szempontjából illetékes nemzeti park igazgatóságnak történő átadásig mélyhűtött állapotban kell tárolni.
22. Az engedélyesnek a gyűrűzési időszakban végzett jelölések eredményéről 2010. március 15.-ig összefoglaló jelentésben kell tájékoztatni Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség Természetvédelmi Szakértői Osztályát, valamint – amennyiben a gyűrűzések országos jelentőségű védett természeti területen történtek – az ott folyó madárgyűrűzési munkáról a működési terület szempontjából illetékes nemzeti park igazgatóságot.
23. *A határozat az 1. számú melléklettel érvényes, mely tartalmazza a Madárgyűrűzési Központ által regisztrált, érvényes madárgyűrűzési bizonyítvánnyal rendelkező madárgyűrűzők névsorát*

Határozatom ellen, annak kézhezvételétől számított 15 napon belül a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumnak, címzett, de az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőséghez 2 példányban benyújtott fellebbezéssel lehet kérni.

A fellebbezés illetéke 10.000.-Ft, amit illetékbélyegben kell leróni.

INDOKOLÁS

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MMTE) Madárgyűrűzési Központja (1121 Budapest, Költő u. 21.) kérelemmel kereste meg az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőséget, hogy Magyarországon előforduló védett madárfajok fém lábgyűrűs jelöléséhez a madárvonulás-kutatás alapadatainak biztosításához országos szintű engedélyt adjon. Kérelméhez csatolta az EURING (European Union for Bird Ringing, a tudományos célú madárgyűrűzést koordináló európai szakmai szervezet) alapszabályát és működési szabályzatát angol nyelven, MME

Madárgyűrűző Központ Alapszabályát, a madárgyűrűzés szakmai és etikai szabályzatát, tájékoztatást adott az európai madárgyűrűs és vonulás kutatás mindazon nemzetközi programjairól, amelyben az MME Madárgyűrűzési Központja a Magyar Köztársaság szakmai képviselőjét látja el, valamint mellékelte azon érintett személyek listáját, akik érvényes madárgyűrűzési vizsgával rendelkeznek.

A MMTE Madárgyűrűzési Központja beadványában kérte továbbá a természetvédelmi hatóságot, hogy tudományos célú madárgyűrűzési programjához 2009. évre vonatkozóan adjon engedélyt a védett és fokozottan védett madarak megfogására, fém lábgyűrűvel történő egyedi jelöléséhez (gyűrűzéséhez) a Magyar Köztársaság teljes területén azon külső munkatársai részére, akik érvényes madárgyűrűzési bizonyítvánnyal rendelkeznek. A kérelmező a tudományos célú madárgyűrűzési programját az EURING (European Union for Bird Ringing) európai szakmai szervezet tagjaként, az „Actio Hungarica” részprogram és a CES, azaz „Constant Effort Sites” (Állandó Ráfordítású Gyűrűzés) európai program részeként, a KvVM Természetvédelmi Szakállamtitkárságának szakmai felügyelete és támogatása mellett folytatja.

A természet védelméről rendelkező 1996. évi LIII. törvény (továbbiakban: Tvt.) 4. § n) pontja értelmében *egyed (példány): élő szervezet, annak valamennyi fejlődési szakasza, alakja, állapota és származéka, valamint az elpusztult élőlény, illetve az a termék vagy készítmény, amelyről csomagolása vagy egyéb irat, adat, illetve körülmény alapján megállapítható, hogy a felsoroltak valamelyikéből készült, illetve ezek valamelyikéből származó összetevőt tartalmaz.*

A Tvt. 43. § (2) bekezdése szerint: „A felügyelőség engedélye szükséges védett állatfaj

b) egyedeinek gyűjtéséhez, befogásához, ... etc...”

A védett és fokozottan védett madárfajok listáját a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet 2. és 4. számú mellékletei tartalmazzák.

A védett állatfajok védelmére, tartására, bemutatására és hasznosítására vonatkozó részletes szabályokról szóló 348/2006. (XII. 23.) Kormányrendelet (továbbiakban Korm. r.) előírásai szerint a tudományos célú madárgyűrűzés során a természetvédelmi hatóságnak az alábbi előírásokat kell figyelembe venni:

A Korm. r. 2. § b) és c) pontja határozza meg a közérdek és a természetvédelmi érdek fogalmát. Eszerint:

b) természetvédelmi érdek: valamely állatfaj természetes állományának fennmaradása, szaporodása, illetőleg az adott állatfaj egyedének vagy állományának védelme, továbbá valamely védett vagy fokozottan védett faj egyedét, állományát veszélyeztető helyzet elhárítása, ideértve a védett vagy fokozottan védett fajok egyedei és élőhelyeik védelme érdekében szükséges intézkedéseket;

c) közérdek: a természetvédelmi érdek, valamint a természetvédelmi érdekekkel és célokkal összeegyeztethető oktatási, ismeretterjesztési, tudományos célú, illetőleg kultúrtörténeti hagyományápolásnak minősülő tevékenység, továbbá a közegészségügyi, környezetvédelmi vagy állategészségügyi veszélyhelyzet elhárítása;

A védett és fokozottan madárfajok tudományos célú gyűrzése közérdeknek, ezen belül pedig kifejezett természetvédelmi érdeknek minősül, mert művelése tudományos, oktatási és ismeretterjesztési tevékenység, összhangban van az Európai Unió madárvédelmi programjaival, mert része az EURING és a CES programoknak. A tudományos célú madárgyűrzésből származó eredményeket a gyakorlati természetvédelem is felhasználja. A tudományos célú madárgyűrzés folyamatosságának biztosítása természetvédelmi monitoringnak is minősül, ezért a munkát a KvVM Természetvédelmi Hivatal részfinanszírozásában támogatja.

A Korm. r. 2. § szerint:

f) hasznosítás: a védelemben részesülő állatfaj egyedének - a bemutatás kivételével történő - bármilyen igénybevétele, amely az egyed élettevékenységét, túlélési vagy szaporodási esélyeit, fennmaradását befolyásolja, így különösen

h) kutatás: a védelemben részesülő állatfaj egyedének tudományos célú hasznosítása, különösen a vérvétel, gyűrzés, egyéb jelölés – kivéve a fogságban lévő egyedek azonosításához szükséges jelölés – biometriai adatok megfogással járó felvétele, vegyi, biokémiai készítményekkel történő kezelés, szabadtéri kísérlet;

A Korm. r. 3. § (1) szerint: „Védelemben részesülő állatfajok egyedének tartásához, hasznosításához, bemutatásához, valamint az egyed tartójának, hasznosítójának személyében bekövetkező változáshoz – ha jogszabály másként nem rendelkezik – a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges.”

A Korm. r. 10. § (1) szerint: „Védelemben részesülő állatfaj kutatásának engedélye iránti kérelemhez kutatási tervet kell csatolni, amely tartalmazza a

kutatás irányítójának, valamint a tevékenységben részt vevő személyeknek a 4. számú melléklet 1-6. pontjában meghatározott adatait, az adatkezeléshez való hozzájáruló nyilatkozatait, a kutatott állatfajok felsorolását, a kutatás helyét, időpontját, időtartamát, célját és módszerét. A kutatást végző közhasznú szervezetnek, illetve költségvetési szervnek a kutatás irányítását végző személyt ki kell jelölnie. Amennyiben a kutatást természetes személy végzi, maga minősül a kutatás irányítójának.

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület a jogszabályban meghatározott kutatási tervet a természetvédelmi hatóságnak benyújtotta. A kutatási terv tartalmazta a kutatás helyét és időszakát (a Magyar Köztársaság teljes területe, 2009. január 1-től 2009. december 31-ig tartó időszak), és a kutatás módszereit (a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Madárgyűrűző Központ Működési Szabályzatának „A madárgyűrűzés szakmai és etikai szabályzata” című melléklete), javaslatot tett a kutatást irányító felelős személyre (Karcza Zsolt, az MME Madárgyűrűzési Központjának vezetője), valamint csatolta az adatkezeléshez való hozzájáruló nyilatkozatot.

A Korm. r. 11. § (1) szerint: „Védelemben részesülő madár-, valamint denevérfaj egyedének gyűrűzésére, illetőleg jelölésére az kaphat engedélyt, aki a tevékenységet természetvédelmi vagy tudományos céllal végzi, és érvényes gyűrűző vizsgával rendelkezik.”

A határozat a csatolt mellékletben felsorolja mindazon személyeket, akik rendelkeznek érvényes madárgyűrűző vizsgával, és megadja a madárgyűrűző vizsgával rendelkezők jogosultságát arra vonatkozóan, hogy milyen madárfajok gyűrűzésére jogosultak.

A Korm. r. 12. § szerint (1): „Védelemben részesülő madárfajok egyedei jelölőgyűrűvel történő jelölésének az országos koordinációját kizárólag a madarak tudományos célú jelölésének nemzetközi koordinációját ellátó szervezet hazai tagszervezete végezheti.

(2) Az (1) bekezdés szerinti szervezet az országos koordináció keretében végzi:

a) a jelölőgyűrűk központi beszerzését és kiadását, a gyűrűk egységes, a nemzetközi előírásoknak megfelelő minőségének biztosítását;

b) az országos gyűrűző projektek központi, egységes koordinációját, engedélyeztetését, színes gyűrűs, nemzetközi jelölőprogramok esetén a külföldi részprogramokkal való összehangolását;

c) a hazai gyűrűzési adatbázis folyamatos karbantartását, fejlesztését;

d) a kapcsolattartást a hazai gyűrűzőkkel és a külföldi gyűrűző központokkal (gyűrűzési jelentések befogadása és feldolgozása, megkerülések adatcseréje), illetve nemzetközi szervezetekkel.

(3) Védelemben részesülő madárfajok vadon élő egyedeinek gyűrűzése kizárólag az (1) bekezdésben meghatározott szervezet által kiadott jelölőgyűrűkkel végezhető.”

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület a madárgyűrűzés hazai koordinációjáért kijelölt szervezetnek minősül, így tagja az európai madárgyűrűzés szakmai koordinációjáért létrehozott nemzetközi tudományos szervezetnek, az EURING-nak. A Magyar Köztársaság területén a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Madárgyűrűző Központja által kiadott fém jelölőgyűrűk (fém lábgyűrűk) minősülnek hivatalosan elfogadott madárjelölő gyűrűknek.

A Korm. r. 5. § (2) szerint: „Felelős személy az lehet, aki

a) nagykorú;

b) rendelkezik - a gyűrűzési és jelölési tevékenység kivételével - az 1. számú melléklet szerinti szakirányú végzettséggel és gyakorlattal:

„Felelős személy lehet, aki az alábbi egyetemi vagy főiskolai végzettségek valamelyikével és a végzettségének megfelelő szakterületen eltöltött legalább 3 éves gyakorlattal rendelkezik:

- tudományegyetemen vagy főiskolán biológiai vagy ökológiai szakterületen, állatorvosi egyetemi (MSc) vagy állat-egészségügyi főiskolai szintű végzettség, felsőoktatási intézményben szerzett természetvédelmi, mezőgazdasági, állattenyésztési, kertészeti, erdészeti, vadgazdálkodási egyetemi, főiskolai, illetve alap (BSc) vagy mester (MSc) végzettség”

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület a természetvédelmi szakterületen kiemelten közhasznú egyesület, amelyet a KVVM Természetvédelmi és Környezetvédelmi Szakállamtitkársága – tekintettel a szakterületen végzett kiemelkedően eredményes tevékenységére és a madárgyűrűzés területén szerzett évtizedes tapasztalatára – a hazai védett és fokozottan védett madárfajok tudományos célú gyűrűzésének koordinációjával megbízott, és a madárgyűrűzési tevékenységet anyagilag is támogatja.

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Madárgyűrűző Központja a szükséges kutatási tervet a természetvédelmi hatósághoz benyújtotta. A tudományos célú madárgyűrűzést koordináló szervezet, a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Madárgyűrűző Központjának vezetője Karcza Zsolt az ELTE-n végzett okleveles biológus, aki madárgyűrűzés koordinációját a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Madárgyűrűző Központjának vezetőjeként már több mint 5 éve végzi, mind a jogszabály által előírt képesítés, mind pedig a szakmai gyakorlat vonatkozásában a felelős személlyel támasztott jogszabályi feltételnek megfelel.

A Korm. r. 8. § (1) szerint: „Sérült, beteg vagy egyéb ok miatt szabad életre alkalmatlan, védelemben részesülő állatfaj egyede tartásának engedélyezésekor - az engedéllyel tartott egyed kivételével - vizsgálni kell a természetvédelmi és tudományos célra történő felhasználás lehetőségét, az egyed bemutatásra, valamint hasznosításra való alkalmasságát.

A Korm. r. 7. § szerint: „Az elpusztult állat tetemét, ha jogszabály elérően nem rendelkezik, a természetvédelmi hatóság intézkedéséig, azonban legfeljebb 30 napig mélyhűtött állapotban kell tartani, vagy egyéb módon kell a tetem állagát megőrizni. Az állat tetemének jogszerű megsemmisítéséről a tartási engedély jogosultjának kell gondoskodnia.

A tudományos célú madárgyűrűzés során számítani kell arra, hogy a befogás során egyes madarak megsérülhetnek, illetve előre nem látott okok miatt akár el is pusztulhatnak. A gyűrűzés során kézre került sérült, beteg védett madarak további sorsa, illetve a befogás és jelölés során elhullott védett madarak tetemének kezelése érdekében az engedélyes részére előírásokat tettem. Ezek az előírások biztosítják, hogy a szabad életre alkalmas egyedek az ápolást és az esetleges gyógykezelést követően visszakerüljenek a természetbe, a szabad életre nem alkalmas egyedek, illetve az elhullott egyedek tetemei a természeti értékekért felelős területileg illetékes nemzeti park igazgatóságokhoz kerüljenek, akik így kezdeményezhetik az illetékes természetvédelmi hatóságnál a szakmailag megalapozott döntéseket.

A környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi hatósági- és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 347/2006. (XII. 23.) Kormányrendelet 13. § (4) bekezdése szerint: „Az OKTVF jár el természetvédelmi hatóságként, ha a természetvédelmi hatósági engedély megszerzése iránti kérelem az ország egész területére kiterjedő tevékenységre irányul”. Tekintettel arra, hogy Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Madárgyűrűző Központja az érvényes madárgyűrűzési bizonyítvánnyal rendelkező külső munkatársai részére a Magyar Köztársaság teljes területére kérte a védett és fokozottan védett madárfajok egyedeinek megfogására és gyűrűzésére az engedélyt a határozathozatalra az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség jogosult.

A kérelmező nyilatkozott, hogy a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület kiemelten közhasznú szervezet, ezért az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5 § (1) bekezdése alapján illetékmentességben részesül.

